

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(Research Methodologies)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาอัตลักษณ์ของวัยรุ่นในชุมชนเกษตรกรในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร” เป็นการประสานงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เข้าด้วยกัน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำนวน 2351 คน (นินนาท ชลิตานนท์, 2557) และกลุ่มวัยรุ่นเป็นสมาชิกในครอบครัวที่ประกอบอาชีพปลูกข้าวในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำนวน 2280 คน (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2558)

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion Criteria) โดยแบ่งออกได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น เป็นกลุ่มวัยรุ่น จำนวน 30 คน มีคุณสมบัติดังนี้

1. มีอายุระหว่าง 12 - 24 ปี
2. เป็นสมาชิกในครอบครัวที่ประกอบอาชีพปลูกข้าวในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

กลุ่มที่ 2 เพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

1. กลุ่มวัยรุ่น จำนวน 10 คน มีคุณสมบัติดังนี้
  - 1.1 มีอายุระหว่าง 12 - 24 ปี
  - 1.2 เป็นสมาชิกในครอบครัวที่ประกอบอาชีพปลูกข้าวในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดย

กำเนิด

- 1.3 ยินยอมและเต็มใจให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเชิงลึก
2. กลุ่มเกษตรกรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญ จำนวน 4 คน มีคุณสมบัติดังนี้
  - 2.1 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยกำเนิด
  - 2.2 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าว 10 ปีขึ้นไป
  - 2.3 เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีอิทธิพลต่อผู้ให้ข้อมูล เช่น ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน เป็นต้น
  - 2.4 ยินยอมและเต็มใจให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเชิงลึก

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการรับรู้อัตลักษณ์ของวัยรุ่นในชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 อัตลักษณ์ของวัยรุ่นที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวของตัวเอง 5 ด้าน ตามแนวคิดของ มาร์เซีย ในประเด็นทัศนคติที่มีต่ออาชีพเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความคิดและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. การจัดสนทนากลุ่มเพื่อหารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาอัตลักษณ์ของวัยรุ่นในชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

การดำเนินการวิจัย

วิธีการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

รวบรวมข้อมูลที่มีการศึกษาหรือมีการเก็บรวบรวมไว้ก่อนแล้วไม่ว่าจะเป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ทางราชการ หรือบทความทางวิชาการ ตำราทั่วไปที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทำให้เห็นถึงภาพของปัญหาของวัยรุ่นในชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเขตหนองจอก ว่ามีข้อมูลสำคัญอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับประเด็นปัญหา

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การเตรียมพื้นที่ที่ทำการศึกษ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้เข้าพบผู้นำชุมชนเพื่อชี้แจงโครงการและวัตถุประสงค์โครงการ รวมทั้งสร้างความเข้าใจในวิธีการวิจัย และขออนุญาตรวบรวมข้อมูล

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Work) การวิจัยในครั้งนี้จะใช้ข้อมูลจากภาคสนามเป็นหลัก โดยมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

2.2.1 การสังเกต (Observation) ใช้วิธีสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อให้ทราบและตรวจสอบข้อมูลให้มีความสมบูรณ์และถูกต้อง

2.2.2 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งใช้กับวัยรุ่นในชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตหนองจอก จำนวน 30 คน ซึ่งมีกรอบคำถามคือ ข้อมูลพื้นฐานของวัยรุ่น และคำถามเกี่ยวกับการรับรู้อัตลักษณ์ของวัยรุ่นที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวของตัวเอง 5 ด้าน ตามแนวคิดของ มาร์เซีย ในประเด็นทัศนคติที่มีต่ออาชีพเกษตรกร

2.2.3 นำข้อมูลที่ได้มาสรุปประเด็น สาระหาการรับรู้อัตลักษณ์ของวัยรุ่นในเบื้องต้น

2.2.4 จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 2 กลุ่ม โดยคัดเลือกกลุ่มวัยรุ่นและผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างมา 14 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มละ 7 คน เพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาอัตลักษณ์ของวัยรุ่นในครัวเรือนเกษตรกรเขตหนองจอก ให้มีทัศนคติทางบวกต่ออาชีพเกษตรกร ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	อายุ
กลุ่มที่ 1		
1	เด็กหญิงมณฑิชา ชัยชนะ	14
2	เด็กหญิงวัลย์พร ผูกสายทอง	16
3	นายนพดล ศรีเจริญ	17
4	นายปฏิภาณ ชีชนะ	17
5	นางสาวเปรมวดี ไกรทอง	18
6	นางแสงจันทร์ ชีชนะ (ผู้ปกครอง)	54
7	นายประภาส ชีชนะ (ผู้ปกครอง)	57
กลุ่มที่ 2		
8	นายนพดล ประเสริฐ	15
9	นายวรพล ทัทฤทธิ	15
10	นางสาวณัฐวรรณ แพน้อย	17
11	นางสาวภัทราวดี แพน้อย	18
12	นางสาวหทัยรัตน์ แพน้อย	23
13	นางอัญชัน แพน้อย (ผู้ปกครอง)	47
14	นายศรีโรจน์ แพน้อย (ผู้ปกครอง)	47

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์โดยใช้หลักสถิติในการคำนวณ ดังนี้ การคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

กำหนดให้ X = จำนวนตัวอย่างที่ศึกษา
 N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อหาค่าการรับรู้อัตลักษณ์ของวัยรุ่นประเด็นทัศนคติที่มีต่ออาชีพเกษตรกรรม โดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

กำหนดให้ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย
 Σ = ผลรวมคะแนนทั้งหมด
 x_i = คะแนนที่กำหนดระดับการรับรู้อัตลักษณ์ของวัยรุ่นแต่ละคน
 n = จำนวนวัยรุ่นทั้งหมด

การแปรผลข้อมูล

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนได้กำหนดให้มีระดับการรับรู้อัตลักษณ์ของวัยรุ่น ดังนี้

มีการรับรู้อัตลักษณ์มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีการรับรู้อัตลักษณ์มาก	ให้	4	คะแนน
มีการรับรู้อัตลักษณ์ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีการรับรู้อัตลักษณ์น้อย	ให้	2	คะแนน
มีการรับรู้อัตลักษณ์ที่ต่ำสุด	ให้	1	คะแนน

ค่าเฉลี่ยที่ได้คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2533)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

นำข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์และตรวจสอบประเมินผล โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ข้อมูลส่วนใหญ่ที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากภาพถ่าย การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และจากการจดบันทึก ซึ่งจะสามารถนำมาสู่ข้อสรุปของการวิจัยการศึกษาอัตลักษณ์ของวัยรุ่นในครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยนำเสนอผลงานแบบพรรณนา